

UNIwersytet Medyczny w Łodzi
Wydział Wojskowo-Lekarski
II Katedra Dermatologii
Klinika Dermatologii i Dermatologii Dziecięcej
91-347 Łódź, ul. Kniaziewiczza 1/5
tel. (0-42) 251-61-92, tel./fax (0-42) 651-10-72

Kliniczna ocena skuteczności preparatów „Dr Michaels” w leczeniu miejscowym chorych z łuszczycą plackowatą

Łuszczycą jest przewlekłą, zapalną, nawrotową chorobą skóry, w której stwierdza się nadmierną proliferację i zaburzone różnicowanie keratynocytów, akumulację i aktywację limfocytów T i innych komórek zapalnych w ognisku łuszczycowym.

W części przypadków pewną rolę odgrywają predyspozycje genetyczne, a do czynników wpływających na rozwój i przebieg zmian chorobowych zalicza się, między innymi, urazy mechaniczne, leki, infekcje, stresy.

Zmiany chorobowe mają charakter płaskowyniosłych grudek barwy czerwono-brunatnej pokrytych srebrzystymi łuskami. Wielkość wykwitów jest różnorodna, od bardzo drobnych („pin point”) do większych ognisk grudkowych (psoriasis guttata), często szerzących się obwodowo i zajmujących niekiedy rozległe powierzchnie skóry (erythrodermia psoriatica).

Najczęściej spotykaną postacią jest łuszczycą plackowatą zlokalizowaną na wyprostnych powierzchniach kończyn górnych i dolnych, w okolicy łędźwiowo-krzyżowej, na tułowiu i w obrębie owłosionej skóry głowy.

Leczenie miejscowe, stosowane najczęściej w łuszczycy plackowatej, ma na celu usunięcie łusek, ograniczenie nadmiernej proliferacji komórek naskórka i zniesienie stanu zapalnego. Zalecane preparaty to kwas salicylowy, ditranol, dziegieć, analogi witaminy D, kortykosteroidy. Leki te wykazują korzystne działanie przeciwłuszczycowe, ale niekiedy z powodu złej tolerancji lub możliwości wystąpienia objawów ubocznych (kortykosteroidy), nie mogą być stosowane przez długi czas.

W związku z tym nie dziwi trwające od wielu lat zainteresowanie, pacjentów i lekarzy, możliwością leczenia miejscowego łuszczycy substancjami naturalnymi, takimi jak wyciągi roślinne, produkty mineralne i często preparaty używane w medycynie ludowej.

Materiał i metody

Preparaty o nazwie „Dr Michaels” – żel myjący, maść i tonik pielęgnacyjny oceniano w Klinice Dermatologii i Dermatologii Dziecięcej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi w okresie od sierpnia 2003 do kwietnia 2004 roku.

Do badania zakwalifikowano 30 pacjentów obu płci, w wieku od 24 do 70 roku życia z łagodną i średnio ciężką łuszczycą pospolitą, którzy nie stosowali jednocześnie innych leków przeciwłuszczycowych i którzy wyrazili świadomą i dobrowolną zgodę na udział w badaniu.

Kryteria wyłączenia były następujące:

1. Cięża i okres karmienia
2. Stosowanie ogólnego leczenia przeciwłuszczycowego w ciągu 3 miesięcy poprzedzających badanie
3. Nadwrażliwość na składniki preparatu (wynikające z wywiadu lekarskiego)
4. Łuszczycą krostkowa i erythrodermia łuszczycowa

Stopień nasilenia i rozległości zmian chorobowych oceniano wartościami wskaźnika PASI (Psoriasis Area and Severity Index).

Na dwa tygodnie przed zastosowaniem badanego preparatu chorzy stosowali tylko emolienty. Następnie przez sześć kolejnych tygodni aplikowano preparaty Dr Michaels w ustalonej kolejności: żel myjący, po 3-4 minutach maść i tonik pielęgnacyjny (na ogniska posmarowane maścią) 2 razy dziennie lub tonik pielęgnacyjny i żel myjący na zmiany łuszczycowe w obrębie owłosionej skóry głowy 3 razy w tygodniu.

Preparatów nie stosowano na twarz, fałdy skórne i okolice narządów płciowych.

Badanie kontrolne przeprowadzono po 1, 2, 3, 4, 5 i 6 tygodniu leczenia, a ogólny czas obserwacji – od wizyty kwalifikującej do zakończenia leczenia wynosił 8 tygodni.

Ocena skuteczności dokonywana była przez lekarza podczas kolejnych wizyt oraz po zakończeniu leczenia i oparta była na ocenie wskaźnika PASI.

Przyjęto następujące kryteria skuteczności:

- nieskuteczność - spadek wartości PASI o 0-25%
- niewielka poprawa - spadek wartości PASI o 26-50%
- dobry efekt terapeutyczny - spadek wartości PASI o 51-75%
- bardzo dobry efekt - spadek wartości PASI o 76-100%
- pogorszenie - wartości wskaźnika PASI powyżej stanu wyjściowego

Tolerancja preparatów oceniana była na podstawie spostrzeżeń pacjentów i badania lekarskiego, podczas którego zwracano uwagę na możliwość wystąpienia objawów niepożądanych związanych ze stosowaniem preparatów Dr Michaels.

Wyniki

Badaniem objęto 30 pacjentów z łagodną i średniociężką łuszczycą pospolitą. 26 pacjentów stosowało żel myjący, maść i tonik pielęgnacyjny na zmiany chorobowe na skórze gładkiej, 4 chorych stosowało tonik pielęgnacyjny i żel myjący na ogniska łuszczycowe w obrębie owłosionej skóry głowy.

U 3 osób w 2-3 tygodniu stosowania preparatów „Dr Michaels” w obrębie wykwitów łuszczycowych na skórze gładkiej i wokół nich wystąpiło zaczerwienienie oraz miernie nasilony obrzęk skóry z obecnością zmian o charakterze ostrego zapalenia mieszków włosowych. Zmianom tym towarzyszył świąd i pieczenie skóry. W związku z tym przerwano u tych chorych stosowanie badanych preparatów i zastosowano miejscowe leczenie przeciwzapalne, po którym objawy niepożądane ustąpiły po 4-8 dniach.

W grupie osób stosujących preparaty „Dr Michaels” na skórę gładką u 3 pacjentów nie zaobserwowano poprawy klinicznej, u 6 chorych stwierdzono niewielką poprawę, u 9 – efekt leczenia był dobry, a u 5 chorych – bardzo dobry.

W grupie tej 7 pacjentów skarżyło się na niewielki i przemijający samoistnie świąd bez towarzyszącego zaczerwienienia skóry, a stan ten nie był wskazaniem do przerwania leczenia.

W grupie chorych stosujących tonik pielęgnacyjny i żel myjący „Dr Michaels” na owłosioną skórę głowy u jednego z nich wystąpił dość intensywny świąd i zaczerwienienie skóry. Objawy te spowodowały odstawienie preparatu i ustąpiły po około 4 dniach.

U pozostałych 3 osób stosowanie badanych preparatów doprowadziło po 3-4 tygodniach do mniej nasilonego złuszczenia naskórka i zblednięcia skóry w obrębie wykwitów.

Omówienie

Leczenie łuszczycy jest trudnym procesem, w którym uwzględnić należy takie czynniki jak wiek, umiejscowienie i rozległość zmian chorobowych, endogenną skłonność do wysiewu wykwitów oraz osobniczą wrażliwość skóry.

Wyniki powyższych badań wskazują, że preparaty „Dr Michaels” – żel myjący, maść i tonik pielęgnacyjny – zawierające liczne naturalne surowce roślinne i mineralne wpływają na normalizację procesów rogowacenia naskórka i ograniczają stan zapalny skóry.

Okazały się skuteczne w leczeniu łagodnej i średnio ciężkiej łuszczycy pospolitej. W badanej grupie brak poprawy stwierdzono u 10% chorych, niewielką poprawę u 20%. Efekt oceniany jako dobry obserwowano u 40%, a bardzo dobry u 16,6% chorych. U 13,3% badanych stwierdzono pogorszenie zmian chorobowych.

Korzystna jest także ocena pacjentów co do skuteczności tych środków, jak również dobrej ich tolerancji.

Chorzy zwracali uwagę na odpowiednią ich konsystencję i zapach, łatwość stosowania oraz poprawiający się stan nawilżenia i natłuszczenia skóry, szczególnie po stosowaniu toniku pielęgnacyjnego. Preparaty te nie pozostawiały trwałych plam na bieliźnie i pościeli chorych.

Występujący w niektórych przypadkach miernie nasilony świąd skóry nie był powodem do odstawienia preparatu.

Obserwowane w pojedynczych przypadkach objawy niepożądane wskazują na konieczność ścisłego przestrzegania zaleceń dotyczących stosowania badanych preparatów, które należąc do produktów kosmetycznych mogą być zalecone w leczeniu łuszczycy, szczególnie łagodnej i średnio ciężkiej postaci dotyczącej skóry gładkiej i owłosionej skóry głowy.

Preparaty te ze względu na jednoczesne działanie natłuszczające i nawilżające, przy braku, w większości przypadków, występowania objawów ubocznych, mogą być stosowane przez długi czas i zalecane w długotrwałej pielęgnacji skóry u chorych z łuszczycą.

Prof. dr hab. n. med.
ANDRZEJ KASZUBA
specjalista Dermatolog
91-163 Łódź, ul. Kotarbińskiego 46
tel. 656-02 83 57 66 11 6